

مشخصات جغرافیایی

روسیه با نام رسمی فدراسیون روسیه **Российская Федерация**، پهناورترین کشور جهان است که در شمال اوراسیا قرار دارد. این کشور در آسیای شمالی و اروپای خاوری واقع است و با اقیانوس آرام شمالی و اقیانوس منجمد شمالی؛ و نیز با دریای مازندران، دریای سیاه، و دریای بالتیک مرز آبی دارد. روسیه با ۱۴ کشور آسیایی و اروپایی مرز زمینی دارد و با کشورهای پیرامون دریای برینگ، دریای ژاپن، دریای خزر، دریای سیاه، و دریای بالتیک ارتباط دریایی دارد.

روسیه با ۱۷,۰۷۵,۴۰۰ کیلومتر مربع وسعت، پهناورترین کشور جهان است. پهناوری روسیه کمتر از دو برابر مساحت کانادا یا چین یا ایالات متحده و بیشتر از یک دوم مساحت قاره آفریقا است. این کشور در عرض‌های بالای جغرافیایی واقع شده‌است و بیشتر مناطق کشور سردسیر و کم بارش است. به همین دلیل بیشتر مناطق این کشور (به ویژه سرزمین بزرگ سیبری (خالی از سکنه هستند و کشاورزی در این مناطق میسر نیست. پایتخت روسیه شهر مسکو است که در باختر و بخش اروپایی کشور است و بزرگترین شهر اروپا است. روسیه با حدود ۱۴۳ میلیون نفر (در سال ۲۰۱۳) جمعیت، نهمین کشور پرجمعیت دنیاست.

تراکم جمعیت روسیه ۴/۸ نفر در هر کیلومتر مربع است که از پایین ترین نرخهای تراکم جمعیت در جهان است. همچنین نرخ رشد جمعیت در این کشور منفی است.

بیشتر جمعیت روسیه در غرب این کشور (بخش اروپایی) زندگی می‌کنند. بر اساس سرشماری سال ۲۰۱۰ حدود ۸۱ درصد از مردم این کشور از قومیت روس هستند. در مجموع ۱۶۰ گروه قومی در این کشور زندگی می‌کنند.

تاتارها ۹/۳ درصد جمعیت روسیه را تشکیل می‌دهند و بزرگترین اقلیت قومی این کشور محسوب می‌شوند.

اقوام اوکراینی، چوواش، باشقیر، چچنی، و ارمنی نیز هر یک بیش از یک میلیون نفر جمعیت دارند و آوارهای قفقازی، بلاروس‌ها، آسی‌ها، آذربایجانی‌ها و قزاق‌ها از دیگر اقوام پرجمعیت روسیه هستند.

زبان رسمی روسیه، زبان روسی است؛ اما ۲۷ زبان رسمی دیگر نیز در جمهوری‌ها و مناطق خودگردان این کشور وجود دارد. روسیه کشوری فدرال با تقسیمات کشوری پیچیده است که شامل ۸۳ واحد فدرال از جمله ۲۱ جمهوری خودگردان می‌شود.

روسیه در یک نگاه

امید به زندگی: زنان ۷۲ سال، مردان ۶۲ سال (سال ۲۰۱۴)	نام رسمی: فدراسیون روسیه
توزیع سنی: ۱۴ - ۰ سال: ۲۳ درصد، ۶۴ - ۱۵ سال: ۶۶ درصد	نام محلی: روسیا
جمعیت شهری: ۷۴ درصد	پایتخت: مسکو
زبان رسمی: روسی	تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی
واحد پول: روبل روسیه برابر با ۱۰۰ کوپک	روز ملی: ۱۲ ژوئن
تولید ناخالص ملی: ۵۴۶۰۰۰،۴۷۹ دلار	مساحت: ۱۷۰۷۵۴۰۰ کیلومتر مربع
تولید سرانه ناخالص ملی: ۲۰۱۲: ۲۶۸۰ دلار	جمعیت: ۱۴۸۰۰۰۰۰ نفر
نرخ تورم: ۱۹۹۹: ۴۰ درصد	تراکم جمعیت: ۸،۷ نفر در کیلومتر مربع
نیروی کار: صنعت: ۳۷ درصد، کشاورزی: ۱۲،۵ درصد، خدمات: ۵۰،۵ درصد	رشد سالانه جمعیت: منفی
	میزان بیکاری: ۲۰۰۸: ۳،۱ درصد

روسیه دارای ۲۱ جمهوری خودمختار، ۴۹ استان، ۶ خطه، دو شهر خودمختار مسکو و سنت پترزبورگ است. در شهر مسکو پارلمان و دوماى كشورى و مجلس سنا و شورای فدراسیون عمل می کنند.

در ماه مه سال ۲۰۰۰ ولادیمیر پوتین پیشنهاد کرد روسیه به ۷ منطقه تقسیم شود که روز ۳۱ ماه مه سال ۲۰۰۰ این پیشنهاد از تصویب شور اول دوماى كشورى گذشت. این هفت منطقه شامل مناطق ذیل هستند:

- منطقه شمال غربی (مرکز- سنت پترزبورگ)
- منطقه مرکزی (مرکز- مسکو)
- منطقه رود ولگا (مرکز- نیژنی نوگورود)
- منطقه شمال قفقاز (مرکز- رستوف - دن)
- منطقه خاور دور (مرکز- خاباروفسک)
- منطقه اورال (مرکز- یکاترینبورگ)
- منطقه سبیری (مرکز- نووسیبیرسک)

های فدراسیون روسیه جدول جمهوری

نام جمهوری	مرکز	موقعیت جغرافیایی	جمعیت (هزار نفر)	مساحت (کیلومتر مربع)
آدیغه	مایکوپ	شمال قفقاز	۴۴۲	۷۶۰۰
گورنی آلتای	گورنو-آلتایسک	جنوب سبیری	۱۹۸	۹۲۶۰۰
اودمورتیا	ایژفسک	کرانه رود ولگا	۱۶۳۷	۴۲۱۰۰
بوریاتیا	اولان اوده	در جنوب روسیه	۱۰۵۹	۳۵۱۳۰۰
تووا	قزل اردو	در غرب بوریات	۳۰۶	۱۷۰۵۰۰
خاکاس	آباکان	سی غرب رود ینی	۵۸۱	۶۱۹۰۰
(ساخا) یاکوت	یاکوتسک	در سبیری شرقی	۱۰۹۳	۳۱۰۳۲۰۰
کارلیا	پتروزاودسگ	در همسایگی فنلاند	۸۰۰	۱۷۲۴۰۰
کالمیکیا	الیستا	در ساحل رود ولگا	۳۲۷	۷۶۱۰۰
کومی	کارسیکتیف	های اورال در غرب کوه	۱۲۵۵	۴۱۵۹۰۰
ماری	یوشکار-اولا	مرکز روسیه	۷۶۲	۲۳۲۰۰
موردووی	سارانسک	بخش اروپای روسیه	۹۶۴	۲۶۲۰۰

مساحت (کیلومتر مربع)	جمعیت (هزار نفر)	موقعیت جغرافیایی	مرکز	نام جمهوری
۸۰۰۰	۶۹۵	شمال قفقاز	ولادی قفقاز	اوستیای شمالی
۱۴۳۶۰۰	۴۰۰۸	در ساحل ولگا	اوا	باشقیرستان
۶۸۰۰۰	۳۶۹۶	در ساحل ولگا	قازان	تاتارستان
-	-	شمال قفقاز	گروزنی	چچنیا
۱۸۳۰۰	۱۳۵۳	مرکز روسیه	چبوکساری	چوواش
۵۰۳۰۰	۱۸۹۰	در غرب دریای خزر	ماخاچ قلعه	داغستان
۱۴۱۰۰	۴۳۱	شمال قفقاز	چرکسک	قره‌چای چرکسیا
۱۲۵۰۰	۷۸۴	شمال قفقاز	نالچیک	کاباردابالکاریا

پایتخت روسیه شهر مسکو است که مرکز مالی، تاریخی، مذهبی، اقتصادی، سیاسی، حمل و نقل و آموزشی فدراسیون روسیه می باشد. این شهر بر روی رودخانه مسکو و در ناحیه فدرال روسیه که جزء روسیه اروپایی محسوب می شود، واقع شده است پس از مسکو نیز سن پترزبورگ مهم ترین شهر روسیه می باشد روسیه در مجموع، ۱۰۶۷ شهر اصلی دارد که از میان آن ها ۱۱ شهر دارای بیش از یک میلیون نفر جمعیت می باشند. (دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی، ۱۳۸۸: ۲۱).

۲۰ شهر اصلی و بزرگ در کشور روسیه وجود دارد. جدای از شهرهای مسکو و سن پترزبورگ، سایر شهرها از یک نظام نسبتاً متوازن از لحاظ جمعیتی برخوردار می باشند. جدای از مسکو و سن پترزبورگ، نوواسیبیرسک، یکاترینبورگ و نیژنی نووگورود از بزرگ ترین شهرهای روسیه محسوب می شوند.

منابع اقتصادی

اقتصاد روسیه و به ویژه در بخش اروپایی آن تا اواخر قرن نوزدهم یعنی هنگامی که انقلاب صنعتی در اروپا آغاز گشت بر پایه کشاورزی قرار داشت. سپس روند تکاملی اقتصاد این کشور به واسطه جگ جهانی اول و جنگ های داخلی متعاقب آن دچار وقفه گردید. استالین پایه های پیشرفت صنعتی مدرن را بنیان نهاد. با اجرای بازار آزاد، اقتصاد روسیه با وضعیت بغرنجی روبرو گردید. از طرفی نهادها و روابط اقتصادی سابق از میان رفت و از طرف دیگر سیستم جدید نیز هنوز اسرار نیافته بود و در نتیجه افت تولید در بیشتر بخش های اقتصاد حاکم گردید. به طور کلی می توان اذعان داشت که تا پیش از سال ۲۰۰۰، وضعیت اقتصادی مردم روسیه چندان مطلوب نبود. مطالعات تاریخی نشان می دهد در دهه ۱۹۹۰ میلادی نه تنها دولت کارآمدی در روسیه وجود نداشت بلکه وضعیت اقتصادی کشور بسیار متزلزل بود و مردم در وضعیت اسفباری گذران زندگی می کردند. اما زمانی که پوتین ریاست دولت را در این کشور بر عهده گرفت قوانین اقتصادی خاصی در این کشور تصویب کرد که با کمک آن توانست رونق را به اقتصاد روسیه بازگرداند. در این سال ها پوتین در بخش های مختلفی سرمایه گذاری کرد. یکی از این بخشها سرمایه گذاری در صنعت نفت و گاز بود و سبب شد تا اقتصاد ضعیف روسیه توان و قدرت پیشین خود را بدست آورد. از طرف دیگر پوتین در سالهای ریاستش در جهت عکس فرایند خصوصی سازی در صنعت نفت و گاز حرکت کرد زیرا بر این باور بود که این منابع طبیعی ارزشمند منابعی ملی است و باید در اختیار دولت باشد نه فرد یا گروه های خاص. به همین دلیل در سالهای اخیر نظارت و کنترل دولت بر این صنایع و درآمد های ناشی از آن بیشتر شد و اقتصاد در مسیری تازه قدم گذارده است.

از طرف دیگر در سالهای اخیر روسیه سرمایه گذاری زیادی در صنایع دفاعی و تسلیحاتی انجام داد تا بتواند در مقابل قدرت بزرگ نظامی و اقتصادی جهان یعنی ایالات متحده آمریکا مطرح شود. این کشور که بزرگترین بازمانده شوروی سابق است تلاش زیادی برای کنترل بر اوضاع اقتصادی منطقه دارد و سعی می کند رابطه نزدیکی با کشورهای نفت خیز خاورمیانه و کشورهای دارای ذخایر گاز طبیعی برقرار کند. مهمترین نشانه های این مساله را می توان در رابطه نزدیک روسیه با ایران به خصوص در جریان مشکلات ایران بر سر مساله هسته ای با جهان دانست. همچنین در سال های اخیر روسیه برای ایجاد اوپک گازی با همراهی کشورهای دارای ذخایر گاز به خصوص ایران تلاش زیادی می کند که با مخالفت صریح آمریکا و اروپا مواجه شده است. آنها بر این باورند که روسیه در نظر دارد تسلط بیشتری بر بازار گاز داشته باشد تا بتواند قیمت را خود کنترل کند.

زندگی اقتصادی مردم

روسیه که بزرگترین بازمانده امپراتوری شوروی است در دوره ریاست جمهوری پوتین، دولتی بزرگتر از دوره های قبل داشت و پرداخت حقوق بازنشستگی، پرداخت به موقع دستمزدهای دولتی، ساخت جاده و راه، ساخت مراکز آموزش عالی با امکانات کامل و سرمایه گذاری در بخش آموزش و پرورش از دیگر سیاست هایی بود که این دولت در پیش گرفت و به موجب آن مردم به طور مستقیم منتفع شدند. در این سال ها بر شمار ثروتمندان روس اضافه شد و همین مساله سبب مطرح شدن روسیه در عرصه بین المللی گردید.

در سال ۲۰۰۷ میلادی ۵۳ نفر در روسیه زندگی می کردند که بیشتر از یک میلیارد دلار ثروت داشتند. این در حالی است که شمار میلیاردرها در این کشور در سال ۲۰۰۶ میلادی تنها ۳۴ نفر بود. از طرف دیگر در این سال ۱۱۹ هزار میلیونر در کشور سردسیر روسیه ساکن بودند. در سال ۲۰۰۲ میلادی ۸۰ هزار نفر، در سال ۲۰۰۳ میلادی ۸۴ هزار نفر، در سال ۲۰۰۴ میلادی ۸۸ هزار نفر و در سال ۲۰۰۵ میلادی ۱۰۳ هزار نفر بیشتر از یک میلیون دلار ثروت داشتند.

در سال های ریاست جمهوری پوتین به مدد درآمدهای کلان نفتی سهم بزرگی از بدهی های خارجی روسیه پرداخت شد و بر حجم ذخایر طلا و ارز بانک مرکزی این کشور اضافه شد. در این سال روسیه به یکی از بزرگترین دارندگان ذخایر ارز و طلا تبدیل شد و همین مساله به اقتصاد این کشور کمک کرد تا در وضعیت نا بسامان جهان کمترین آسیب را متحمل شود.

در سال های آغازین قرن جاری تمرکز بیشتر دولت روسیه روی صنعت نفت و گاز بود و درآمدهای کلان ناشی از این صنایع نه در اقتصاد داخلی که در توسعه صنایع دیگر و تکمیل پروژه های ناتمام سرمایه گذاری شد.

از طرف دیگر پوتین بخشی از درآمدهای نفتی را در کشورهای دیگر سرمایه گذاری کرد تا با سودآوری آنها زمینه را برای توسعه بیشتر اقتصاد داخلی فراهم کند و این سودهای کلان را برای آیندگان باقی بگذارد.

سرمایه گذاری در خارج از کشور و وارد کردن سود آن به بازار داخل سبب می شود تا اقتصاد به یکباره با افزایش نقدینگی مواجه نشود و مشکل ارتقای بیش از اندازه تورم و یا بیماری هلندی در اقتصاد کشور بوجود نیاید.

متوسط نرخ رشد اقتصادی روسیه در دوران هشت ساله ریاست جمهوری پوتین برابر با ۷/۶ درصد بود. در این سالها درآمد قابل تصرف افراد ۱۰ درصد رشد کرد و هزینه های مصرفی افزایش چشمگیری یافت.

در هشت سال اخیر نرخ بیکاری کاهش یافته و نرخ فقر تنزل پیدا کرد. در سال های ریاست جمهوری پوتین اقتصاد کشور روسیه شکوفا شد و استاندارد زندگی مردم بالا رفت. در این سالها از میزان بیکاری و مشکلات اقتصادی کاسته شد و روسیه به کشوری مطرح در جهان تبدیل شد. پوتین سیاست ملی کردن دوباره شرکت ها و صنایع را در پیش گرفت و کنترل دولت را بر صنایع کلیدی بیشتر کرد. این مساله سبب شد تا فرآیند خصوصی سازی که در قرن گذشته انجام شده بود مسکوت شود. برخی بر این باورند این سیاست در کوتاه مدت سبب ارتقای نرخ رشد اقتصادی کشور می شود اما در مدت طولانی به تخریب زیر ساخت های اقتصادی می انجامد و اقتصاد آسیب می رساند.

روسیه

درصد تغییر نسبت به سال‌های گذشته (GDP)، تولید ناخالص داخلی

بیکاری، درصد نیروی کار

قیمت مصرف‌کننده، درصد افزایش نسبت به سال‌های گذشته

متوسط قیمت نفت خام اورال، قیمت در بشکه بر حسب دلار

Sources: OECD; IMF; Thomson Reuters

* مقدار متوسط تا کنون

برنامه ریزی شهری

مطالعه نظام برنامه ریزی فضایی روسیه، سه مرحله متمایز از یکدیگر را مشخص می‌سازد:

- مرحله نخست از قرن شانزدهم تا اوایل قرن بیستم میلادی را شامل می‌شود، این دوره دوره‌ای است که منشأ برنامه ریزی فضایی شکل گرفته و در طول حدود ۴۰۰ سال به مرور توسعه یافته است.
- مرحله دوم به دوران سلطه اتحاد جماهیر شوروی اختصاص دارد، دورانی که در سایه تکیه بر قدرت متمرکز دولتی و تفکرات سوسیالیستی به نوعی برنامه‌ریزی فضایی افول کرده یا با نقطه نظرهایی خاص و متمایز پیاده می‌شود.
- مرحله سوم تشکیل فدراسیون روسیه در اواخر قرن بیستم میلادی تا به امروز را در بر می‌گیرد، بازه‌ای که طرح‌های برنامه‌ریزی قلمرو با تکیه بر مجموعه قوانین توسعه شهری فدرال، در سطوح مختلف ملی، منطقه‌ای و محلی اعمال شده و نوید حرکتی قاعده‌مند را می‌دهد که چشم‌انداز آن فراهم ساختن بستر مناسب‌تر برای انسجام بیشتر، شفافیت و مشارکت بازیگران مختلف، تحقق‌پذیری و کارآمدی است.

نقش دیدگاه مارکسیستی بر برنامه‌ریزی شهری

از زمان انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ روسیه، همزمان که در نظام حکومتی، سیاست و اقتصاد آن تغییرات اساسی به وجود آمد، بخش شهرسازی روسیه نیز در معرض این تغییرات قرار گرفت. در واقع این بخش به خاطر جنگ جهانی اول در اروپا نیز تاثیر زیادی گرفته بود (فعالیت‌های ساختمانی، جاده سازی و ...) اما در روسیه علاوه بر جنگ، عامل انقلاب نیز بر آن افزوده شد و تاثیرات را مضاعف نمود. بعد از انقلاب روسیه، زمین‌ها ملی شد و سرمایه‌گذاری‌های عمومی رواج یافت. خدمات اشتراکی و عمومی برای مجتمع‌های مسکونی بسیار مهم شد که در انواع طرح‌های مطروحه معماران و شهرسازان شوروی قابل مشاهده بود؛ در واقع فعالیت‌ها به سوی سوسیالیزه کردن بود. بناها به صورت ردیف‌های متوازی طراحی می‌شدند و از نظر زیبایی‌شناسی و زیستی چندان مناسب نبود. شهرها از طرح‌های صنعتی الگوبرداری می‌شد. علاوه بر آن، یک اندیشه که در اذهان معماران و اقتصاددانان روسی آن زمان موج می‌زد، شهرستیزی بود. شهرستیزان روسی به دنبال کاهش و از بین بردن تفاوت شهر و روستا بودند. این تفکر بر اساس دو بنیان فکری بود که سبب تغذیه و پراکنش آن می‌شد که عبارت بود از:

- بر اساس بیانیه حزب کمونیست و با استناد به عقاید انگلس که معتقد بود: «شهرهای بزرگ، میراثی از گذشته هستند که در آینده بایستی به کنار گذاشته شوند».
- تکرار جمله «لزوم توزیع متعادل جمعیت در سطح کشور» در سخنان لنین (واتسلاف اوستروفسکی، ۱۳۸۵: ۱۳۶)

علاوه بر شهرستیزان، گروه طرفداران معتدل و میانه رو نیز با مجتمع های بزرگ مخالف بودند اما این گروه به دلیل پذیرفتن موجودیت شهر به عنوان یک مکان استقرار یافته، با شهرستیزان تفاوت داشتند. به هر حال دهه های ۱۹۲۰ و ۱۹۳۰، دهه های پر شور خلاقیت معماران و شهرسازان روسیه بود. در این زمان شهرسازان و معماران اروپا نیز به طرح ها و برنامه های روسی توجه خاصی داشتند. این توجه در کنگره سیام هم قابل مشاهده بود زیرا بسیاری از شرکت کنندگان از طرح های شهرسازی و معماری روسی تعریف و تمجد می شد. حتی لوکوربوزیه از شهرهای روسیه در آن زمان تاثیر گرفته است. شهرسازان و معماران روسیه در دهه های پرشکوه خود، انواع طرح ها و برنامه های مختلفی برای بهبود شرایط اجتماعی در راستای با انقلاب ارائه دادند که به طور نمونه می توان طرح شهر موشکی، طرح طاق های آسمانی و ... را نام برد. به طور خلاصه می توان اذعان داشت که بعد از انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ فعالیت های شهرسازی در روسیه هم راستا با اندیشه مارکسیستی بود که نقش مالکیت خصوصی کمرنگ شده و در مقابل قدرت و نقش دولت و بخش عمومی بسیار زیاد بود. از دیگر موارد که به عنوان نتیجه می توان بیان نمود تفاوت ها و شباهت هایی است که بخش شهرسازی روسیه با اروپا و آمریکا داشت؛ در اروپا و آمریکا فعالیت های شهرسازی برای ایجاد محیط زیستی مناسب برای جامعه دارای اهمیت بود در حالی که در روسیه خدمات اشتراکی و کمونیسم بیشتر مطرح بود. البته باید این نکته اضافه گردد که بعد از تغییرات سیاسی در اقتصاد کشورهای روسیه و چین (گرایش به سرمایه گذاری خصوصی) که در ۲۰ یا ۳۰ سال اخیر اتفاق افتاده است، نظام برنامه ریزی شهری این کشورها دستخوش تغییر بوده است.

تاثیر دولت ها بر ساختار شهرهای سوسیالیستی

مهم ترین اثر دولت بر ساختار شهر سوسیالیستی عدم استفاده دوباره و تغییر کاربری زمین شهری بوده است. پس از اختصاص اولیه یک قطعه زمین خاص به یک کاربری، دیگر تغییر کاربری امکان پذیر نبوده است. اگر به مرکز شهر های مسکو و سنت پترزبورگ توجه کنیم متوجه می شویم که محله های مرکز شهر دارای بافت قدیمی و متعلق به دهه های ۱۹۳۰ تا ۱۹۵۰ می باشند. با طی مسافت ۴ تا ۸ کیلومتر از مرکز شهر به خارج شهر به منطقه ای می رسیم که در همان بازه زمانی کمر بند صنعتی را در خود جای داده است. در نتیجه امروزه که توسعه شهر پس از این کمر بند صنعتی ادامه یافته است، قسمت وسیعی از شهر به کاربری صنعتی اختصاص یافته و این نتیجه مستقیم عدم تغییر در کاربری زمین شهری بوده است. امروزه ۵۳٪ از زمین زیر ساخت مسکو به کاربری صنعتی اختصاص دارد. این نسبت برای شهر پاریس تنها ۵٪ می باشد (برتاود، ۱۹۹۵). کاربری صنعتی در شهر کراکو در لهستان ۲۵٪ مساحت شهر را در بر گرفته است در حالی که کاربری مسکونی تنها ۳۵٪ را شامل می شود که در مقایسه با درصد معمول در اکثر شهرهای دنیا رقم ناچیزیست (هوک و یاکوف، ۲۰۰۲). وجود کمر بند صنعتی در شهرهای سوسیالیستی باعث تمرکز اشتغال در قسمتی از شهر می گردد و از این حیث، این شهرها با نمونه های سرمایه داری مشابهت دارند. اثر دیگر عدم تغییر کاربری شهری و توسعه رو به خارج شهر، فرسوده و متراکم بودن شبکه ترابری درون شهری مرکز شهرهایی مثل مسکو می باشد که به سنگین تر شدن گره ترافیکی این شهرها می انجامد.

رشد و توسعه شهری

مطابق با آخرین مجموعه قوانین توسعه شهری فدراسیون روسیه، اصول مربوط به برنامه ریزی فضایی و توسعه شهری در این کشور، محورهای ذیل را دنبال می کند: (کمین، ۲۰۰۶: ۳۱).

- فراهم کردن توسعه اراضی پایدار؛
- توجه متعادل به الزامات اکولوژیکی، اجتماعی، اقتصادی و ...
- حفاظت از میراث فرهنگی هم چنانکه از نواحی ارزشمند و حساس؛
- بستر سازی برای تمامی افراد و تشکیلات مایل به مشارکت در برنامه ریزی توسعه ای و قوانین کاربری زمین های شهری؛
- مسئولیت برنامه های عمومی (دولتی) در رابطه با شرایط زندگی مساعد و مطلوب؛
- رعایت الزامات در خصوص ایمنی، سلامت و حفاظت در رابطه با وضعیت های غیر عادی؛
- مسئولیت در رابطه با تخلف و نقض قوانین برنامه ریزی شهری و توسعه زمین های شهری.

- **ساختار فدرالی:** شامل وزرای فدرال کمیته‌های دولتی و سایر اژانس‌های با اقتدار در عرصه ملی که از طریق شبکه سلسله مراتبی که در قلمروهای مختلف زیر مجموعه آن‌ها هستند فعالیت می‌کنند. قلمرو اداری فدرال شامل موضوعاتی همچون امور مالی بودجه مدیریت دارایی‌های فدرال امنیت ملی دفاع اجرای قانون و نظایر آن است.
- **ساختار حکومتی نوع دوم:** سیستم‌های حکومتی تابع فدراسیون در این دسته قرار می‌گیرند که دارای نخست وزیر و وزرای خاص خود هستند. با توافق بین سازمان‌های فدرال بخشی از قدرت اجرایی به این حکومت‌های تابعه تفویض می‌شود.
- **سیستم خود گردان محلی:** ساختار این حکومت‌ها توسط مدیریت اجرای تابعه فدراسیون روسیه بر اساس اصول تعریف شده در قانون فدرال تعیین می‌شود. واحدهای خودگردان محلی در رایون (بخش‌ها) شهرها، شهرک‌ها، سلسووت (گروه‌هایی از روستاها) و روستاها فعالیت می‌کنند، به عنوان نمونه در ابلست لنینگراد بخش‌ها تنها دارای رؤسای اداری هستند که انسانی‌اند و نه انتخابی و علاوه بر آن هیئت حاکمه دارای نمایندگی نیست.

کنترل فدرال بر عملیات اجزای تابعه فدراسین و خودگردانی محلی از طریق نماینده رییس‌جمهور اعمال می‌شود که رییس اداره ریاست جمهوری نامیده شده و توسط رییس‌جمهور منصوب شده و مستقیماً به او گزارش می‌دهد. حکومت فدرال یا حکومت‌های تابعه فدراسیون روسیه نمی‌توانند حقوقی که برای حکومت‌های محلی در قانون اساسی یا قوه مقننه تعریف شده محدود نمایند.

حکومت‌های محلی روسیه

فدراسیون روسیه یک دولت فدراتیو است که شامل ۸۹ جزء به شرح ذیل می‌باشد:

۱. ۲۱ جمهوری (هر جمهوری یک واحد اداری قوی است که با عنوان گروه قومی نامگذاری شده که در بیشتر موارد قوانین مربوط به گروه قومی در این قلمرو وضع می‌شود).
۲. ۶ کرایس (واحدهای قلمرویی که واحد‌های اداری و قومی کوچک تر را شکل می‌دهند).
۳. ۴۹ ابلست (واحد قلمرویی که بعد از شهرهای بزرگ هستند).
۴. مسکو و سنت پترزبورگ (دوشهر با موقعیت فدرالی).
۵. ۱۰ ناحیه خود مختار

هر یک از جمهوری‌ها قانون اساسی و رئیس‌جمهوری خاص خود را دارد. همچنین تقسیماتی همچون کرایس ابلست، شهرهای ایالات فدرال نواحی خود مختار و روسای اداری و حکومت محلی با اساس نامه خاص در هر یک از این جمهوری‌ها وجود دارد. علاوه بر آن هر جزء زیر مجموعه فدراسیون روسیه دارای هیئت اجرایی و قانون گذاری خاص است. وظایف حکومت‌های محلی عبارت است از:

- توسعه محلی
- خانه سازی و کاربری های عمومی
- حمل و نقل عمومی محلی
- خدمات مشتریان
- مراقبت بهداشتی
- آموزش پیش دبستانی و مدرسه ای با توجه به استانداردهای آموزشی
- حفاظت از سنت های فرهنگی و تاریخی
- حمایت از فعالیت های ورزشی
- حفظ نظم عمومی
- حفظ محیط زیست

نظام مالی مدیریت شهری

با فروپاشی حکومت سوسیالیستی شوروی در سال ۱۹۸۹ میلادی، منابع مالی و قانونی و حرفه ای به نفع خودگردانی محلی به کار گرفته شده و اصلاح حکومت محلی در دستور کار حکومت قرار گرفت. در حقیقت ایجاد اصلاحات ترغیب کننده منازعه میان تمرکزگرایان و تمرکز زدایان بود به گونه‌ای که این منازعه هنوز ادامه دارد و طرفداران محلی گرایی (تمرکز زدایی) بر این باورند که حکومت محلی با دموکراسی ملی ملازمیت دارد. از منظر دموکراسی ملی حکومت محلی موجب آموزش سیاسی و ثبات سیاسی می‌شود و علاوه بر آن تمرکز زدایی موجب استفاده بهتر از قابلیت‌ها شده و احساس تعلق به جمع را در میان شهروندان پرورش می‌دهد. در مقابل تمرکز گرایان معتقدند که وجود یک سازمان متمرکز به هماهنگی بیشتر فعالیت‌های سازمانی و بهره‌وری بیشتر پرسنل و تجهیزات فنی می‌انجامد. تمرکز گرایان جدید با بهانه قرار دادن خطر قومیت‌ها و فروپاشی سرزمین قدیمی شوروی و سایر کشورهای اقماری سعی دارند به اعاده وحدت ملی دامن می‌زنند. حکومت محلی برای کارایی به جایگاه حقوقی مشخص مشروعیت سیاسی شایستگی حرفه‌ای و بودجه کافی نیازمند است. در اروپای پس از سوسیالیسم حکومت محلی شرط اول را کسب کرد اما از سه شرط دیگر محروم ماند. در این کشورها حکومت محلی از مشروعیت پایینی برخوردار است از لحاظ منابع مالی شدیداً به حکومت مرکزی وابسته و در جمع آوری مالیات ناتوان عمل نماید. فروپاشی و واگرایی واحدهای محلی (کمون‌ها) در این کشورها معضل دیگری است که فراروی حکومت‌های محلی می‌باشد. امروزه تمرکز گرایی مجدد در روسیه پس از سوسیالیسم به اشکال مختلف ظاهر شده است. به عنوان نمونه می‌توان به توسعه سازمان‌های جدید مرکزی در سطح محلی نظارت فائده حکومت مرکزی برحکومت محلی کنترل مالی حکومت مرکزی بر منابع حکومت محلی و واگذاری مسئولیت‌های جدید به حکومت‌های محلی بدون تخصیص منابع مالی جهت اجرای آن‌ها اشاره نمود.

نوآوری های شهری

مطمئناً پاسخگویی به تمام نیازمندی‌های شهروندان روسی، توان مدیریتی بالایی را می‌طلبد اما شهرداران روسی و به ویژه شهرداری مسکو با علم به مدل‌های نوین مدیریت شهری، فرایند مدیریت شهر مسکو را برای خود تسهیل نموده است. شهرداری مسکو برای افزایش مشارکت عمومی در فرایندهای مختلف مدیریت شهری با توجه به مدل جمع سپاری سامانه "ایده شهر مسکو" را راه‌اندازی نموده است. شهروندان مسکو با بهره‌گیری از این سامانه مبتنی بر GIS قادر شدند تا علاوه بر ارائه ایده‌ها و نظرات خود در حوزه فعالیت‌های شهرداری، مشکلات و نارسایی‌های نظام مدیریت شهری را بطور مستقیم به اطلاع مدیران شهری و مدیریت شهر مسکو برسانند. در این سامانه تنها کافی است تا یک شهروند نقطه- محل مورد نظر خود را انتخاب نموده و نظر یا ایده و یا حتی انتقاد خود را ثبت نماید. پس از انجام این فرایند، شهروند ایده دهنده قادر خواهد بود از طریق حساب کاربری خود در جریان پاسخ و اقدامات شهرداری قرار گیرد. موفقیت این سامانه در شهرهای روسیه و به ویژه مسکو بی‌سابقه بوده است زیرا تنها ۳ هفته پس از فعال سازی این سامانه بیش از ۷۵۰ ایده جدید و کاربردی توسط شهروندان در این سامانه ثبت گردید. در گذشته، شهرداری‌ها برای دریافت ایده‌های جدید لازم بود تا با پرداخت حق مشاوره‌های کلان به شرکت‌های مختلف به ایده‌های خلاقانه دست پیدا کنند اما دانش و علوم اجتماعی در فضای جامعه اطلاعاتی با خلق مدل جمع سپاری (Crowdsourcing) که ترکیبی از واژه‌های جمعیت (Crowd) و برون سپاری (Outsourcing) است راه را برای بهره‌گیری از پتانسیل‌های اجتماعی شهروندان روسی در راستای بهبود مدیریت شهری را در قالب "شهر هوشمند" مهیا نموده است.

کیفیت زندگی شهری

شماری از اقتصاددانان "واحد اطلاعات اقتصادی (EIU)" بر اساس سطح درآمد سرانه و هزینه‌های سبد خانوار، سطح دسترسی به کالاها و خدمات مناسب و با کیفیت و خدمات شهری ۱۱۰ کشور جهان را رتبه بندی کرده اند. به گزارش پایگاه خبری اینترنتی بیزنس تایمز، در این جدول شاخص ایده آل را در عدد ۱۰ را در نظر گرفته و به طور نمونه با توجه به درآمد و شاخص ارزان بودن کالاها و خدمات و دسترسی آسان ۱۱۰ کشور جهان را رتبه بندی کرده اند که در این آمار برای روسیه، رتبه ۱۰۴ ام با شاخص ۴/۷۹۶ در نظر گرفته شده است.

سیاست های کارآفرینی

بعد از پایان کمونیسم و فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی در سال ۱۹۹۱، روسیه شروع به حرکت سخت و آهسته به سمت اقتصاد بازار نمود. بعد از سال‌ها از دوران انتقال، تعدادی کسب و کار کوچک و کارآفرینی با حرکت سریعی در اوایل دهه ۱۹۹۰ شروع به رشد کردند. این امر ناشی از یکسری اصلاحات اقتصادی، از جمله خصوصی‌سازی بود. کارآفرینی جدید، شکاف زیادی را در اقتصاد اتحاد جماهیر شوروی، مخصوصاً در تجارت خرده فروشی و خدمات بوجود آورده بود. هرچند، کارآفرینان روسی با موانع زیادی روبرو هستند، بعضی از آن موانع شامل پروسه ثبت یک کسب و کار و سطح بالای فساد در روسیه است.

یک کارآفرین جدید باید تعداد زیادی از پروانه‌ها، گواهینامه‌ها و مجوزها را از سازمان‌های مختلف دریافت کند، در طی این پروسه و از طریق عملیات عادی یک کسب و کار، یک فرد مواجه با بروکراسی فاسد است که دارای قدرت نپذیرفتن گواهینامه‌ها، مجوزها، فضای اداری است، مگر اینکه هدایایی دریافت کند یا رشوه‌هایی را که پیشنهاد می‌کنند، پرداخت نماید. دیگر مشکل، مالیات است، نرخ‌های مالیات بر درآمد افراد و بنگاه‌ها در روسیه، مشابه دیگر کشورهاست. هرچند، هزینه‌های محلی و منطقه‌ای احتیاطی، آن را برای انجام کسب و کار سخت می‌کند. همچنین صاحبان کسب و کارهای کوچک مواجه با اخاذانی هستند که پیشنهاد محافظت از کسب و کار شما را ارائه می‌دهند، که نمی‌توان از پذیرش آن خودداری کرد. این هزینه‌های بزهکارانه، هزینه انجام کسب و کار را به مقدار زیادی افزایش می‌دهد. همچنین، باندهای بزهکارشناخته شده مافیایی، کنترل برخی مبادی ورودی مواد مورد نیاز کسب و کارها را در اختیار دارند. این امر حقیقت دارد که برای یک مدت طولانی، تصویری شد که کارآفرین روسی، مافیاست و از سرمایه‌گذاری کارآفرینان خارجی در روسیه جلوگیری می‌کند. خوشبختانه، در طول زمان، این درک به پایان رسید. علی‌رغم تمام این مشکلات، مردمان زیادی دارای کسب و کار خودشان هستند. براساس گزارش آماری مرکز منابع کسب و کارهای کوچک و متوسط روسیه، در سال ۲۰۱۲ و ۲۰۱۳، بنگاه‌های کوچک و متوسط روسی تا ۲۵۰ کارمند، ۹۴٪ کل تعداد بنگاه‌ها و ۴۹٪ کل استخدام را در اختیار داشته‌اند. بدلیل اعمال تبعیض فزاینده اقتصادی بر علیه زنان بعد از شروع اصلاحات اقتصادی در روسیه، زنان زیادی تبدیل به خرده کارآفرین شده‌اند. با فروپاشی دولت کمونیستی، اصل "پرداخت مساوی در مقابل کار مساوی" دوام نیاورده، در نتیجه سطوح دستمزد زنان به ۷۰٪ تا ۴۰٪ کمتر از دستمزد مردان، کاهش یافته است. همچنین بیکاری در بین زنان، بسیار بیشتر از مردان است. این امر موجب شده است که زنان زیادی وارد کارآفرینی شخصی شوند. تخمین زده می‌شود که در همین زمان، تعداد کل زنان درگیر کارآفرینی مستقل، بیش از سه میلیون نفر باشد که حدود یک سوم جمعیت خوداشتغال روسیه است. بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی سابق در سال ۱۹۹۱، روسیه شروع به یکسری اصلاحات سیاسی و اقتصادی، از جمله خصوصی سازی نمود، که تحت نظام کمونیستی ممنوع بود. با این وجود، بدلیل موانع متعدد، تعداد کارآفرینان روسی در طی سالیان اخیر، بطور قابل ملاحظه ای افزایش یافته است. با وجود بعضی فرصت‌ها در روسیه، تعداد کل فعالیت‌های کارآفرینانه (TEA) فقط ۲،۵٪ است. اغلب تحلیل‌ها پیش‌بینی می‌کنند که کارآفرینی در روسیه به رشد خود ادامه خواهد داد. مشکل دیگر کارآفرینی در روسیه، فقدان مدیران با کیفیت است. تحت حکومت کمونیستی، مردان کسب‌وکار می‌گفتند که چه انجام بدهیم، چگونه انجام دهیم، و چه موقع انجام دهیم. در نتیجه، هیچ‌گاه مدیران بسیاری، مهارت‌های اساسی مدیریتی و استراتژیکی خود را توسعه ندادند. در نسل جدید مدیران، این وضعیت در حال تغییر است. در نتیجه قابل پیش بینی است که نسل جدید کارآفرینان روسیه، اقتصاد این کشور را به سطح جلوتری در آینده انتقال دهند. بسیاری از روس‌ها، کسب و کار خودشان را خود، مدیریت و اداره می‌کنند. آن‌ها از طریق سازماندهی مافیایی، با پرداخت رشوه به باندهای مافیایی، سازمان‌های خود را حفظ می‌کنند. آن‌ها برای پیشرفت در محیطی که فاقد قوانین قوی برای معاهدات و بزهکاری است، مدیریت می‌کنند. فقدان مقررات و اجرا دولتی، به گروه‌های مافیایی، از آدمکشی در خیابان تا کلاهبرداری‌های مالی ماهرانه، اجازه سازماندهی داده است. بعلاوه اخاذی، آدم‌ربایی و جعل، مواد مخدر، به طور فزاینده‌ای، جزء فعالیت‌های باندهای مافیایی شده است. از منظر کلی تر باید اذعان داشت که اقتصاد روسیه، وابسته به صندوق بین‌المللی پول و وام‌های خارجی است. سطح فقر مأمورین دولتی در روسیه، بر حسب درآمد ماهیانه، برابر ۸۲۹ روبل است که حدود ۳۴ دلار آمریکاست. بیش از ۶۰ میلیون روسی، باور دارند که زیر خط فقر هستند.

حال در ادامه به برخی از مهم ترین ویژگی های نظام کارآفرینی برای شهروندان روسی اشاره می گردد:

- کارآفرینی در روسیه، با سرعت زیادی در حال توسعه است، اگرچه، در شهرهای بزرگ مانند مسکو، برجسته می‌باشد.
- کارآفرینان دارای تعریف متفاوت‌تری، در روسیه هستند، اغلب صاحبان کسب و کار ثروتمند که شرکت‌های خودشان را در تصاحب دارند و خودشان را کارآفرین می‌دانند، از طریق دولت ثروتمند شده‌اند.
- امروزه شرکت‌های فراوانی وجود دارد که متعلق به بخش خصوصی است.
- بدلیل وسیع بودن روسیه، امکان راه‌اندازی یک کسب و کار جدید، بدون داشتن ارتباط با دولت، در حال حاضر وجود دارد.
- اگر کسب و کاری با سوددهی عالی بوجود آید، حفاظت آن در مقابل باندهای مافیایی مشکل است.
- در سال‌های اخیر، تعداد نهادهای کارآفرینی کوچک، با رشد سالانه ۶٪، به توسعه خود ادامه داده‌اند.
- کارآفرینان مستقل، از سال ۱۹۹۸ تا سال ۲۰۱۰، به مقدار ۲۵٪ رشد داشته‌اند.
- در سال ۲۰۰۱، سهم کارآفرینی کوچک دایره اشتغال روسیه، ۲۱٪-۲۵٪ بوده است. و بر این اساس، تعداد ۱۷ میلیون نفر در بخش کارآفرینی کوچک تا پایان سال ۲۰۱۴ استخدام شده‌اند.
- طی سال‌های اخیر، رشد سرمایه‌گذاری در بنگاه‌های کوچک روسی نیز، ۴۹٪ رشد داشته است.

حمل و نقل شهری

شهرهای روسیه و به ویژه شهر مسکو، در زمره ۵ شهر برتر جهان در زمینه حمل و نقل جمعی در جهان است. سیستم حمل و نقل کارآمد و مؤثر در روسیه و به ویژه در این شهر، دارای مولفه‌هایی از قبیل کاربرد آسان، کارآ، عاری از آلودگی بوده و مسافرین را بدون کمترین جنجال و مزاحمتی به مقصدشان می‌رساند. می‌توان فهرستی طولانی از بایدها و نبایدهای حمل و نقل عمومی را نام برد که البته می‌توان گفت که در هیچ کجای دنیا تمامی این موارد بصورت مطلق رعایت نمی‌شوند اما به جرأت می‌توان اذعان داشت که شهر مسکو جزء پنج شهری در جهان است که دارای پیشرفته‌ترین سیستم حمل و نقل جمعی می‌باشند. در مسکو، می‌توان ساعت خود را با استفاده از قطار شهری مسکو تنظیم کرد. متروی مسکو دقیق‌ترین ترن زیرزمینی در کل دنیا می‌باشد. متروی این شهر از نظر کارایی، سرعت و زیبایی اعجاب انگیز زبان‌زد جهانیان است. بطور متوسط در هر روز هفته حدود ۸،۲ میلیون مسافر را جابجا می‌کند که در نوع خود یکی از شلوغ‌ترین متروهای جهان است. یکی دیگر از مشخصه‌های شگفت انگیز این مترو، معماری بسیار زیبای سیستم قطار شهری می‌باشد که بی شباهت با موزه نیست.

علاوه بر مسکو، سن پترزبورگ قطب اصلی حمل و نقل نیز می‌باشد. اولین خط آهن روسیه در سال ۱۸۳۷ در سن پترزبورگ احداث گردید، از آن زمان به بعد، سازمان حمل و نقل همگام با توسعه شهری پیشرفت نمود. سن پترزبورگ، دارای سیستم وسیع راه و ترابری و مسیرها و خطوط آهن درون شهری می‌باشد و سیستم حمل و نقل عمومی کاملی شامل اتوبوس، تراموا و مترو در آن فعالیت می‌کنند. در این شهر برای انتقال مسافران، خدمات داخل رودخانه ای نیز با عملکردی مؤثر و نسبتاً راحت، موجود می‌باشد. سن پترزبورگ به واسطه تعداد بسیاری بزرگراه فدرال، مسیرها و راه آهن های ملی و بین المللی به سایر نقاط روسیه و کشورهای دیگر متصل شده است. فرودگاه بین المللی پولکوف، مسئولیت خدمت رسانی به اکثریت پروازهای ورودی و خروجی شهر را بر عهده دارد و در سال ۲۰۰۸ بیش از هفت میلیون مسافر از این فرودگاه تردد کرده اند.

از منظر دیگر، شهر مسکو مقصد نهایی شبکه خط درون شهری و برون شهری آن منطقه است و در آن، برای رفت و آمد میان بخش‌های فدرال، پنج پایانه راه‌آهن مختلف و تعداد زیادی ایستگاه راه‌آهن درون شهری وجود دارد. همچنین از سن پترزبورگ قطارهای به شهرهای هلسینکی – پایتخت فنلاند – و برلین پایتخت آلمان و جمهوری های سابق اتحاد جماهیر شوروی تردد دارد. راه آهن هلسینکی – مسکو در سال ۱۸۷۰ به طول ۴۴۳ کیلومتر احداث شد و قطار آن روزی چند مرتبه در رفت و آمد است که هر بار حدود ۵ ساعت و نیم به طول می‌انجامد.

در سال ۱۸۵۱ خط آهن مسکو – سن پترزبورگ به طول ۶۵۱ کیلومتر افتتاح شد و امروزه سفر تا مسکو با آن ۴ ساعت و نیم زمان می‌برد. در سال ۲۰۰۹، راه آهن روسیه قطاری سریع السیر را در مسیر مسکو – سن پترزبورگ راه‌اندازی نمود. این قطار جدید که ساپسان نام دارد، مشابه قطار معروف زیمنس ولارو (که مدل‌های متنوع آن در بسیاری از کشورهای اروپایی فعالیت کرده‌اند) می‌باشد. این قطار در تاریخ ۷ می (۱۷ اردیبهشت) ۲۰۰۹ با سرعت متوسط ۲۹۰ کیلومتر عنوان سریع‌ترین قطار روسیه را به نام خود ثبت کرد.

سن پترزبورگ دارای فرودگاه بین المللی پولکوف، و نیز سه فرودگاه کوچکتر باری و بازرگانی در حومه شهر می‌باشد. در سال ۱۹۳۱ فرودگاه کوچک پولکوف در جنوب شهر سن پترزبورگ، شروع به فعالیت نمود. با توسعه این فرودگاه طی سال های مختلف و از سال ۲۰۰۷ به بعد، چهارمین فرودگاه پر تردد پس از فرودگاه‌های دومودوف، شری میتوو، و وینوکوف در مسکو شد. این فرودگاه با داشتن دو پایانه اصلی (یک پایانه داخلی و یک پایانه بیت المللی)، یکی از بزرگ‌ترین و مدرن‌ترین فرودگاه های روسیه محسوب می‌شود و در آن به طور منظم اتوبوس و مینی بوس های مختلف برای انتقال مسافران از فرودگاه به مرکز شهر فعالیت می‌کنند.

علاوه بر این، سن پترزبورگ دارای بنادر مسافری و باری در دهانه رودخانه نوا در خلیج فنلاند و دریای بالتیک است و نیز بندر گاهی با امکانات بیشتر از نوا و ده ها ایستگاه مسافری کوچکتر در دو سمت سواحل رودخانه نوا دارد. همچنین سن پترزبورگ مقصد نهایی مسیرهای آبی ولگا – بالتیک می‌باشد. در سال ۲۰۰۴ پلی طولی به طول ۲۸۳۴ متر به نام پل ابوخوفسکی در سن پترزبورگ افتتاح شد. از ماه می الی اکتبر (اردیبهشت تا مهر)، قایق‌های موتوری مختلفی از جمله قایق های پر سرعت هیدروفویل، کار جابجایی مردم از مرکز شهر را به شهرهای ساحلی چون کرونشاد، لومونسف، پیترگوف، سستورسک و زلنوگروسک انجام می‌دهند.

مسکو و سن پترزبورگ دارای شبکه وسیع حمل و نقل عمومی (اتوبوس، تراموا، و واگن برقی) و شبکه تاکسی رانی مارشاتکاس است که در چند صد مسیر خدمت می‌کنند. تراموا همواره اصلی‌ترین وسیله حمل و نقل عمومی سن پترزبورگ بوده است. در سال ۱۹۸۰، لنینگراد (سن پترزبورگ) بزرگ‌ترین شبکه تراموا در دنیا را داشت اما بسیاری از این خطوط تا سال ۲۰۰۰ از رده خارج شدند. اتوبوس‌ها، روزانه بیش از ۳ میلیون مسافر را در بسیاری از مسیرهای شهری و برون شهری جابه‌جا می‌کنند. در سال ۱۹۵۵ شبکه زیر زمینی سن پترزبورگ، افتتاح شد و امروزه ۵ خط و ۶۴ ایستگاه دارد که هر ۵ پایانه نیز با یکدیگر مرتبط اند.

به علت حجم سنگین خودرو در مسیرهای اداری و مرکز شهر و در هنگام برف شدید در زمستان، ترافیک در شهر امری عادی است. بین سال های ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۰، در سن پترزبورگ ۶ حلقه راه کمربندی بهره برداری شد. شهر سن پترزبورگ در مسیری که کشورهای اسکاندیناوی شامل کشورهای نروژ، سوئد، دانمارک، فنلاند، جزایر ایسلند و فارو را به روسیه و اروپای شمالی متصل می‌سازد قرار گرفته است.

توریسم شهری

روسیه به عنوان بزرگ‌ترین و قدرتمندترین عضو اتحاد جماهیر شوروی سابق، هنوز هم یک کشور عالی با شهرهای پیشرفته برای بازدید است. روسیه کشور کنتراست‌ها و متضادهاست. سواحل بزرگ نیمه گرمسیری تا مناطق زمستانی و سرد در شمال، همه به خوبی در این کشور دیده می‌شود. شهرهای شرقی روسیه جمعیت کمتری دارد اما هنوز هم در آن شهرهایی است که می‌تواند توریست‌ها و گردشگران بیشتری نسبت به غرب جذب نماید. روسیه تاریخی غنی دارد و توریست‌ها به هر ناحیه‌ای که سفر کنند می‌توانند نشانه‌ای از این تاریخ غنی را ببینند. تقریباً در همه جا بازدید کنندگان می‌توانند نمونه‌هایی از هنر با شکوه را نه تنها در موزه‌ها، بلکه در کلیساهای آن نیز مشاهده نمایند. روسیه یا سرزمین تزاری مدت هاست در ذهن بسیاری از گردشگران با جاذبه‌های منحصر بفردش خودنمایی می‌کند چه آن زمان که در قالب اتحادی پهناور در نقشه جهان خودنمایی می‌کرد و دسترسی به آن کار ساده‌ای نبود، چه امروز که به عنوان کشوری واحد در دو بخش اروپایی و آسیای میانه واقع شده و نظر میلیون‌ها گردشگر بین‌المللی را به خود جلب کرده است. این کشور اگرچه در دوران حاکمیت حزب کمونیست جایگاه ویژه‌ای در صنعت گردشگری جهانی نداشت اما با فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی در اوایل دهه ۹۰ میلادی، توانست پس از برقراری آرامش و تسلط بر امور کشور با برنامه‌ریزی و البته استفاده بهینه از زیرساخت‌های موجود طبیعی و تاریخی از سال ۲۰۰۰ میلادی کم‌کم جایگاه ویژه‌ای در صادرات نامرئی یعنی همان صنعت گردشگری بین‌المللی برای خود دست و پا کند. به این ترتیب که روسیه هم اکنون جزو ده کشور ویژه گردشگری پذیر در رده‌بندی جهانی توسط سازمان جهانی گردشگری شناخته شده و جایگاه نهم را به خود اختصاص داده است.

بر اساس آخرین آمار منتشر شده از سوی سازمان جهانی گردشگری در سال ۲۰۱۲ میلادی، روسیه ۲۶ میلیون گردشگر خارجی را پذیرایی کرده و این در حالی است که همین کشور در سال ۲۰۱۱ میلادی تنها ۲۲ میلیون گردشگر را به خود جذب کرده بود. کارشناسان سازمان جهانی گردشگری معتقدند روسیه توانسته با توجه به نیاز و علاقه بازارهای هدفش از موقعیت جغرافیایی و طبیعت بسیار منحصر به فرد خود استفاده کند و روند روبه رشدی در صنعت گردشگری را برای صادرات نامرئی این کشور به ارمغان بیاورد.

در همین گزارش آمده صنعت گردشگری روسیه در حال حاضر به عنوان یکی از پرسرعت‌ترین صنایع در حال رشد این کشور است و بیشتر از صنعت خودروسازی برای اقتصاد روسیه سودآوری داشته و تعداد افراد شاغل در آن که حدود ۴ میلیون نفر برآورد شده‌اند نیز بسیار بالاتر از صنایع خودروسازی روسیه اعلام شده است.

تحقیقات جدید توسط انجمن مرکزی گردشگری روسیه نیز نشان داد، صنعت گردشگری روسیه به عنوان یک منبع قابل توجهی از درآمد صادراتی این کشور به اقتصادش رونق بخشیده و سهم آن در تولید ناخالص داخلی بسیار سریع‌تر از دیگر بخش‌های روسیه در حال رشد است و کارشناسان رشد این سهم را برای یک دوره ده ساله به طور متوسط ۴ درصد در سال پیش بینی کرده‌اند.

لازم به یادآوری است براساس آمارهای موجود در این گزارش، روسیه در سال ۲۰۱۱ میلادی بطور کلی ۱۰۶ میلیارد دلار از صادرات نامرئی خود درآمد کسب کرده که تقریباً معادل ۶ درصد از کل تولید ناخالص داخلی این کشور عنوان شده است. این سهم در مقایسه با ۸/۴ درصد برای تولید خودرو و ۹/۲ درصد در خدمات ارتباطات یا ۳/۳ درصد در صنایع شیمیایی واقعاً رقم قابل ملاحظه و نشانه‌ای از رشد صنعت گردشگری در این سرزمین پهناور است. جالب است بدانیم صنعت گردشگری شهری روسیه در حال حاضر حدود ۵ میلیون شغل مستقیم و غیر مستقیم را به متقاضیان کار روسیه هدیه داده است.

، مدیر یکی از شرکت‌های سرمایه‌گذاری و گردشگری در روسیه، به امریکن اکسپرس در این زمینه گفته با توجه به (Bill Glenn) بیل گلن ، در می‌یابیم درآمد حاصل از گردشگری می‌تواند به تولید ناخالص WTTC داده‌های منطقه‌ای از تازه‌ترین پژوهش سازمان جهانی گردشگری داخلی، ایجاد شغل و رونق اقتصاد خرد کشورها کمک کرده و باعث ایجاد نشاط اقتصادی مناسبی در آن منطقه باشد بنابراین بجاست که با استفاده از تبلیغات و زمینه‌سازی‌های مناسب و فاصله گرفتن از مدیریت سنتی در گردشگری در راستای توسعه گردشگری گام‌های موثری برداریم در این زمینه سیمون وینسنت Simon Vincent، مدیره روابط بین‌المللی هتل‌های زنجیره‌ای هیلتون در روسیه می‌گوید: این کشور با شناخت دقیق از بازارهای هدف و به اتکای جاذبه‌های طبیعی و تاریخی خود توانسته در یک برنامه‌ریزی ده ساله از ابتدای سال ۲۰۰۰ روند صعودی گردشگری را تجربه کند.

به عقیده وی تبلیغات گسترده در بازارهای هدف و استفاده از پتانسیل‌های جراید به زبان‌های محلی بازارهای هدف، افتتاح شبکه‌های ماهواره‌ای با موضوع معرفی جاذبه‌های گردشگری روسیه مثل TRAVEL RUSSIA و در نهایت برگزاری یا میزبانی رویدادهای مهم ورزشی، سیاسی و تجاری در این زمینه توانسته موتور محرکه گردشگری روسیه طی سال‌های اخیر باشد این در حالی است که نمی‌توان به فعالیت گسترده سفارتخانه‌های این کشور در اقصی نقاط جهان در زمینه ایجاد انگیزه سفر بین گردشگران کشور میزبانان چشم‌پوشی کرد.

بطور کلی می‌توان جاذبه‌های گردشگری شهرهای روسیه را به سه بخش طبیعت گردی، گردشگری تاریخی و گردشگری ورزشی تقسیم بندی کرد هرچند دیگر جاذبه‌های گردشگری روسیه مثل گردشگری ادبی را نمی‌توان نادیده گرفت اما این سه بخش اصلی در ذهن اگر گردشگران و البته موضوع اصلی تبلیغات گسترده روسیه در صنعت گردشگری است.

جاذبه‌هایی که مناطق شهری روسیه از هر کدام از آنها به خوبی توانسته استفاده کند و رونق صادرات نامرئی را به ارمغان آورد. اگر از جاذبه‌های طبیعی این کشور بخواهیم بگوییم می‌توان به چشمه‌های آب گرم، کوه‌های سربه فلک کشیده و جنگل‌های وسیع با رودخانه‌های خروشان بگوییم اما در بخش تاریخی جای تردید نیست که این سرزمین با توجه به قدمت و تاریخ کهن گفتنی‌های بسیاری را در دال دارد این در حالی است که بر اساس آمار جاذبه‌های هیجانی مثل سفر به قطب شمال، شکار و قایقرانی در رودخانه‌های خروشان در روسیه مورد توجه گردشگران خارجی قرار گرفته است.

در حالی که روسیه ۲۵ اثر ثبت شده در فهرست میراث جهانی یونسکو را با تفکیک ۱۵ اثر میراث فرهنگی و ۱۰ اثر میراث طبیعی را در فهرست جاذبه‌های گردشگری خود جای داده؛ مهمترین شهرهای توریستی روسیه مسکو، ایرکوتسک، قازان، نیژنی نووگورود، سن پترزبورگ، سوچی، ولادی وستوک، ولگاگرد و یکاترینبورگ در بین بسیاری از گردشگران بین‌المللی شناخته شده است.

بطور کلی دریاچه بایکال، دریاچه استان تور، دریاچه‌های استان لنینگراد، دریاچه‌های جمهوری کارلیا، دریای مازندران، اثر تاریخی مادر میهن، کلیسای جامع سنت باسیل، کاخ کرملین مسکو، میدان سرخ مسکو، قطب‌های جمهوری کومی، کوه‌ها البروس، مامف کورگن، کاخ موزه هرمیتیج، پارک لاپلند، قصر تابستانی پیترهوف، تئاترهای باله و آتشفشان‌های کامچاتکا، آوچینسکی، تیتیلای، اوستری، اوپالا از مهم‌ترین جاذبه‌های گردشگری روسیه هستند.

مدیریت پسماند شهری

مسکو، بزرگترین شهر قاره اروپا با چالش‌های بسیاری در طول روز مواجه است. یکی از این چالش‌ها مقادیر زیاد زباله‌ای است که سالانه در این شهر تولید می‌شود که فقط بخش اندکی از آن قابل بازیافت است.

نحوه دفن زباله در مسکو بدین شکل است که ابتدا چاله بزرگی داخل زمین حفر می‌شود و پسماندها در لایه‌های مجزا داخل آن انباشته شده و نهایتاً ساختاری شبیه یک تپه را در سطح زمین ایجاد می‌کنند. مایه سمی زباله‌ها از طریق مجرای فاضلاب و گازهای آلاینده نیز از طریق لوله‌های ویژه‌ای از محل دفن زباله خارج می‌شوند. مقامات روسیه می‌گویند این فناوری دفن زباله با محیط‌زیست سازگاری دارد اما واقعیت آن است که نتیجه استفاده از این روش، با به جا ماندن توده‌ای بدبو از پسماندها برای نسل‌های آینده همراه است.

سالانه حداقل پنج و نیم میلیون تن زباله در مسکو تولید می‌شود. این پسماندها بعد از جمع‌آوری نیز دفن، سوزانده یا بازیافت می‌شوند. اما شرکت مسئول جمع‌آوری زباله در مسکو فقط پانزده درصد از پسماندها را بازیافت می‌کند. ولادیمیر موراشف از مسئولان شهرداری مسکو می‌گوید بیشتر زباله‌های قابل بازیافت به هنگام انتقال به کارخانه‌ها نابود می‌شوند. کامیون‌های حمل زباله آنها را فشرده می‌کنند و همه چیز با هم مخلوط می‌شود. درست به همین دلیل است که ما نهایتاً میزان اندکی از پسماندها را بازیافت می‌کنیم.

مسئولان شهر مسکو برای جلوگیری از مخلوط شدن انواع پسماندها و فراهم کردن زمینه بازیافت آنها، سطل‌های زباله مجزایی را در سطح شهر تعبیه کرده‌اند تا شهروندان بتوانند زباله‌ها را از هم تفکیک کنند. اما بحران اقتصادی اخیر دنیا سبب شد تا بودجه لازم برای تامین کامیون‌های ویژه جمع‌آوری زباله‌های فلزی، کاغذ و شیشه اختصاص داده نشود، بدین ترتیب این طرح بی نتیجه ماند.

منابع و مآخذ:

۱. مقیمی، سید محمد، اداره امور حکومت‌های محلی. مدیریت شوراها و شهرداری‌ها، سازمان مطالعه و تدوین، تهران ۱۳۸۲.
۲. شکیبیا مقدم، محمد، اداره امور سازمان‌های محلی و شهرداری‌ها، نشر هور، ۱۳۷۴.
۳. ارباب، پارسا (۱۳۸۹)، بررسی نظام برنامه‌ریزی فضایی در فدراسیون روسیه، آمایش سرزمین، سال دوم، شماره سوم.
۴. مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران (۱۳۹۱). دولت و پایتخت؛ بررسی تجارب جهانی کمک دولت در تامین مالی اداره پایتخت‌ها به عنوان منبع درآمدی پایدار در مدیریت شهری. دانش شهر، شماره ۱۱۴، تابستان، تهران: مدیریت فناوری اطلاعات و مرکز اسناد.

- Hook, W., Yaakov, G. (۲۰۰۲), Nowa Huta: Can the "Model City" Be Rebuilt?, Sustainable Transport, Fall ۲۰۰۲, No. ۱۴.

- Bertaud, A., Renaud, B. (۱۹۹۵), Cities Without Land Markets : Location and Land Use in the Socialist City, The World Bank, Policy Research Working Paper No. ۱۴۷۷

- COMMUN (۲۰۰۶), "The Planning System of Russia". Baltic Sea Region, INTERREG ۳B, European Union: (Retrieved ۲۰۱۰, from <http://www.commin.org>)

- <http://www.ensani.ir/storage/Files/۱۵-۵۱۰۹-۲۰۱۲۰۳۲۹۱۶۴۸۱۳.pdf>
- <http://www.about-russia.blogspot.com/۰۹/۰۳/۱۳۹۱/post-۵۷>
- http://www.myindustry.ir/analytical-notes/note/russia-economic_charts.html
- <http://www.irdiplomacy.ir/fa/page/۱۸۲۷>
- <http://www.shahrplanning.blogfa.com/post-۹.aspx>
- <http://www.urbansociology.blogfa.com/post-۹۳.aspx>
- <http://www.ccir.ru>
- <http://alef.ir/vdcfm۰dyxw۶dtea.igiw.html?۱۵۲۷۳۰>
- <http://www.agricultureentrepreneurship.persianblog.ir/>
- <http://www.inhabitat.com>
- <http://www.civiltech.ir>
- <http://www.puul.blogspot.com>
- <http://www.spilet.com/Article۱۸۵.aspx>
- <http://www.khabaronline.ir/detail/۹۸۰۰۳/society/events>

شورای اسلامی شهر ساری

آدرس: ساری - خیابان ۱۵ خرداد - روبروی توانبخشی فیاض بخش - تلفکس: ۰۱۱۳۳۲۶۴۹۱۰